

Изх. №02-00-34/16.9.2025 г.

ДО

Г-Н ПЕТЪР КЪНЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ИНОВАЦИИ
ПРИ 51-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията, сигн. 51-554-01-156, внесен от н. п. Александър Иванов и гр. н. п. на 12 септември 2025 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КЪНЕВ,

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Българската стопанска камара (БСК) подкрепя усилията на правителството и независимите контролни органи, насочени към създаване на условия за ускорен и устойчив растеж, конкурентен пазар, ограничаването на административния натиск и участието на държавата в икономиката, спазването на пазарните правила и принципите на правовата държава.

Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията, внесен от н. п. Александър Иванов и гр. н. п. на 12 септември 2025 г., е мотивиран от важни цели и съдържа редица положителни идеи за модернизиране на законодателството за защита на конкуренцията, сред които засилването на административния и финансов капацитет на Комисията за защита на конкуренцията за ефективно прилагане на закона, както и привеждането на българското законодателство в съответствие с препоръките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР).

В този контекст, подкрепяме усилията за повишаване на експертизата на Комисията, за по-активно провеждане на секторни анализи, както и предложенията за опростяване на процедурите за бизнеса и ускоряване на производствата, като например, възможността за доброволно признаване на нарушенията, постигане на споразумение и намаляване на имуществените санкции.

Следва да обърнем внимание, че законопроекти като този, предвиждащи сериозни промени и засягащи интересите на широк кръг от субекти, е редно да преминат през процедура на обществени консултации, като гаранция, че законодателните актове отразяват по-широк обществен консенсус и са подложени на обстоен анализ от заинтересованите лица, в съответствие с **основните принципи на прозрачност и публичност**, които са ключови за ОИСР¹ и Европейската комисия². Обсъждането на общите насоки по промените³ в рамките на Обществения

¹ ОИСР поставя силен акцент върху **публичната ангажираност и прозрачността** като ключови елементи на ефективната регулаторна политика. Основните принципи включват:

- **Насърчаване на участието на заинтересованите страни:** Правителствата трябва активно да търсят мнението на широк кръг от участници – граждани, бизнес и граждански организации – още в ранните етапи на изготвяне на законодателството. Целта е да се постигне по-задълбочено разбиране на проблемите и потенциалните решения.
- **Осигуряване на правна сигурност:** Регулациите трябва да са ясни, предвидими и пропорционални. Всякакви промени, които засягат правната среда, трябва да бъдат въвеждани по начин, който позволява на бизнеса и гражданите да се адаптират и да дадат своя принос.

² Европейската комисия, чрез своята програма „По-добро регулиране“ (*Better Regulation*), също категорично настоява за провеждането на прозрачни и всеобхватни обществени консултации. Те са основен инструмент за:

- **Прилагане на принципа на прозрачност:** Обществените консултации гарантират, че процесът на вземане на решения е открит за всички.
- **Оценка на въздействието:** Консултациите помагат на властите да съберат необходимите данни и обратна връзка за това как едно законодателство ще се отрази на гражданите и бизнеса.

³ Обсъждане на необходимите изменения в нормативната уредба в областта на конкуренцията с оглед на актуалната европейска практика и с цел финализиране на присъединителния процес към Комитета по конкуренция на ОИСР.

съвет към КЗК, без изготвен конкретен текст на законопроекта, не може да замести пълноценния обществен дебат.

След запознаване със законопроекта идентифицираме няколко основни аспекта, които пораждат известни притеснения:

- Предложението КЗК да получи достъп до данни по **Закона за електронните съобщения (ЗЕС)** за нуждите на административните производства⁴ по ЗЗК е необосновано. Данните по ЗЕС, както е записано в самия закон, са предназначени за разследване на **тежки престъпления** и за нуждите на **националната сигурност**. Административните нарушения, разследвани от КЗК, не могат да бъдат приравнени на престъпления, а още по-малко на тежки престъпления. Въпреки че целите на законопроекта за повишаване на ефективността на КЗК и борбата с тръжните манипулации са легитимни, предоставянето на подобни правомощия за достъп до данни по ЗЕС е непропорционално и създава опасност от нарушаване на конституционно гарантирани права.

Тази промяна потенциално може да създаде прецедент, който да бъде използван и от други административни органи. Това би размислило границите между административното и наказателното право и би поставило под заплахата конституционно гарантираните права на гражданите на неприкосновеност на личния живот.

Решение №15 от 17.11.2020 г. на Конституционния съд на Република България (КС) по к. д. № 4/2020 г. ясно очертава строгите условия, при които може да се ограничава правото на неприкосновеност на личния живот и достъп до електронни съобщения. КС постановява, че достъпът до подобни данни представлява сериозна намеса в основните права на гражданите.

- Предложената в §10 от законопроекта нова, универсална забрана за нелоялни търговски практики е прекалено обща и неясна. Формулировката „*всяко действие или бездействие... ако е в противоречие с добросъвестната търговска практика*“ не дава ясни насоки на адресатите, създава предпоставки за субективно тълкуване кое е „добросъвестно“ без заложените обективни критерии (както е в сега действащата нормативна уредба) и е в разрез с целите за намаляване на административната тежест, осигуряване на предвидимост за стопанските субекти и създаване на по-благоприятна бизнес среда. В отношенията между търговци принципът на добросъвестност е важен, но нарушението му се санкционира по гражданскоправен ред (неизпълнение на договор, деликт) и се преценява от съда във всеки конкретен случай.
- Драстичното увеличение на санкциите за нелоялни търговски практики, което предвижда законопроектът (§35) – от диференцирани, с максимална горна граница от 300 000 лв., към общи, достигащи **до 10% от общия оборот**, е непропорционална мярка, която поставя под риск стабилността и предвидимостта на бизнес средата, особено за малките и средни предприятия.

Принципът на пропорционалност изисква размерът на санкцията да бъде съизмерим с тежестта на нарушението. Приравняването на санкциите за нелоялни практики към тези за най-тежките нарушения на конкурентното право⁵, при които те могат да достигнат до 10% от оборота, е непропорционално, несправедливо и може да постави в риск съществуването на предприятията, особено малките и средните при допускане на подобни нарушения. Нарушенията по ЗЗК, като картелите, са насочени към защита на конкурентната среда като цяло, докато нелоялните търговски практики се регулират с цел защита на по-слабата страна във веригата на доставки на селскостопански и хранителни продукти (например доставчика срещу големия купувач). Различните цели на регулиране изискват и различни подходи при налагането на санкции.

- Предвидените в §32 проверки на място за целите на секторни анализи са друг аспект от законопроекта, който поражда сериозни въпроси по същите причини като посочените в предходната точка.

⁴ Чл. 99, ал. 1 от ЗЗК: За нарушаване разпоредбите по този закон, ако деянието не е престъпление, се носи административна наказателна отговорност.

⁵ Картелите, злоупотребите с монополно и господстващо положение, нарушенията по чл. 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз

В момента проверките на място се използват главно в рамките на разследвания за конкретни нарушения, като картели и злоупотреби с господстващо положение. Тези разследвания са насочени към събиране на доказателства за конкретно подозрение за незаконно поведение.

Предложението за разширяване на тези правомощия, за да включват и секторни анализи, променя същността на инструмента. Секторният анализ е широкомащабно проучване на даден пазар, което не е свързано с конкретно нарушение, а по-скоро с оценката на състоянието на конкуренцията. Използването на толкова силен инструмент като проверката на място – която включва достъп до бизнес помещения, компютри и документи, е неоправдано за целите на едно общо проучване и носи сериозна тежест за бизнеса.

Вярваме, че в хода на парламентарните дебати посочените проблеми ще бъдат взети под внимание, ще се извърши задълбочен анализ и текстовете на законопроекта ще претърпят необходимите редакции.